

Det nye kontanthjælpsloft

Kontanthjælpsloftet fælder enlige forældres økonomi

Kontanthjælpsloftet vil sende knap 12.000 personer under fattigdomsgrænsen, viser et nyt svar fra Beskæftigelsesministeriet. Heraf er knap 7.000 børn. Hvordan kontanthjælpsloftet rammer, afhænger både af bolig- og familiesituationen i de enkelte kontanthjælpsfamilier. Enlige forældre med en høj husleje mister op imod 40 pct. af det månedlige rådighedsbeløb. Mens det nye kontanthjælpsloft er særligt hårdt ved de enlige kontanthjælpsmodtagere, rammes ægtepar i langt højere grad af reglen om 225 timers arbejde.

af Chefanalytiker **Mie Dalskov Pihl**

18. maj 2016

Analysens hovedkonklusioner

- Regeringens nye kontanthjælpsloft (inkl. 225-timersreglen og integrationsydelse) er langt hårdere end det gamle. Det vil sende knap 12.000 personer under fattigdomsgrænsen. Det er næsten dobbelt så mange som VK-regeringens fattigdomsydelser gjorde fattige i 00'erne.
- Kontanthjælpsloftet vil ramme de enlige forsørgere hårdt. Enlige med mere end 2 børn og en høj husleje vil miste op imod 50.000 kr. eller mere om året – alt afhængigt af antallet af børn og størrelsen på boligudgifterne.
- 225-timersreglen er særlig hård ved ægtepar. Hvis begge ægtefæller ikke lever op til kravet, bortfalder den enes kontanthjælp. Ægtepar, der rammes af 225-timersreglen, får reduceret rådighedsbeløbet med 5.000-8.000 kr. om måneden – svarende til op imod 40-50 pct. af rådighedsbeløbet.

Kontakt

Chefanalytiker

Mie Dalskov Pihl

Tlf. 33 55 77 20

Mobil 26 20 40 36

md@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Sarah Steinitz

Tlf. 33 55 77 16

Mobil 28 68 34 60

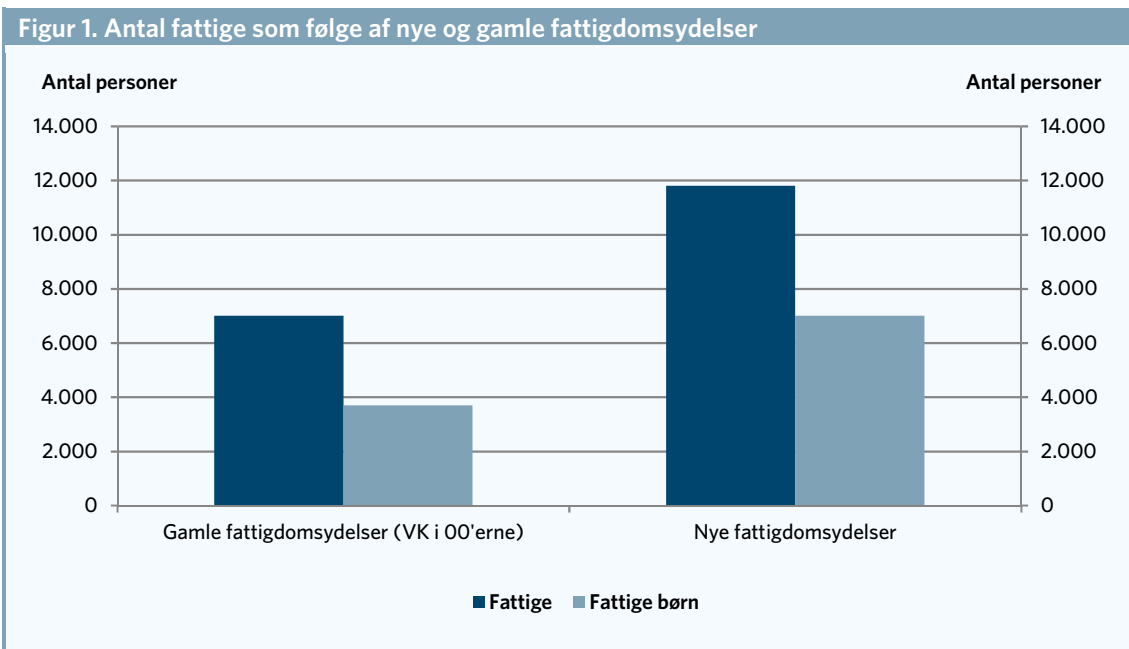
ss@ae.dk

Det nye kontanthjælpsloft er markant hårdere end det gamle

Den 11. maj 2016 kom Beskæftigelsesministeriet svar på, hvor mange fattige det nye kontanthjælpsloft og 225-timersreglen vil skabe. Se boks 1 for en overordnet forklaring på, hvad kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen er.

I svaret fra Beskæftigelsesministeriet er antallet af fattige opgjort efter den officielle fattigdomsgrænse¹, som blev indført i 2013, men afskaffet af den nye regering i efteråret. Svaret er gengivet i figur 1, hvor det er sammenholdt med de gamle fattigdomsydelser, dvs. det kontanthjælpsloft (inkl. 225-timersregel, loft over børnecheck mv.), som gjaldt i 00'erne. Det nye kontanthjælpsloft, 225-timersreglen og integrationsydelsen betegnes her samlet som de nye fattigdomsydelser.

Som det ses af figur 1, vil regeringens nye fattigdomsydelser sende knap 12.000 personer under fattigdomsgrænsen, når de træder i kraft til efteråret. Helt præcis 11.800 personer vil blive fattige, hvoraf 7.000 af dem er børn. Af figuren kan man se, at de nye fattigdomsydelser rammer væsentligt hårdere end de gamle. Næsten dobbelt så mange vil ryge under fattigdomsgrænsen, når det aktuelle kontanthjælpsloft mv., træder i kraft.

Kilde: AE pba. Beskæftigelsesministeriets svar til Finansudvalget (spørgsmål 30, stillet d. 3. november 2015) og Økonomi- og Indenrigsministeriet (2015)

De nye fattigdomsydelser vil altså sende tusindvis af kontanthjælpsmodtagere og deres børn i fattigdom. Men hvor meget og hvordan de enkelte familier på kontanthjælp² rammes, kan være svært at få overblik over. Det afhænger nemlig nøje af familiens sammensætning og situation. Antallet af børn og boligudgifter er nogle af de vigtigste parametre, men også børnenes aldre og andre familiemæssige forhold har betydning. Kommunerne, der behandler sager om kontanthjælp, sidder med udgangspunkt i hver enkelt families sammensætning og finder frem til, hvor meget den enkelte familie kan modtage i de forskellige

¹ Ifølge fattigdomsgrænsen er man fattig, hvis man gennem tre år har en indkomst, der er mindre end halvdelen af medianindkomsten, ikke er på SU eller har en formue på over 100.000 kr.

² Reglerne gælder også modtagere af uddannelseshjælpen (kontanthjælp til unge uden uddannelse) og integrationsydelse (kontanthjælp til nytillkomne flygtninge og indvandrere). Dette afsnit viser konsekvenser for kontanthjælpsmodtagere over 30 år.

støtteydelse, og derfor kan det være uhyre vanskeligt præcis at stille regnestykker op for, hvordan meget en familie modtager med de nuværende regler, og hvordan de rammes med indførelsen af det nye kontanthjælpsloft og timereglen.

Boks 1. Kontanthjælpsloft og 225-timersregel

Kontanthjælpsloftet er ikke en decideret nedsættelse af kontanthjælpen, men en begrænsning på hvor mange penge man kan få i fx boligstøtte, særlig støtte, barselstillæg, mv., når man er på kontanthjælp. Hvad beløbsgrænsen præcis er – altså hvornår man rammer kontanthjælpsloftet, afhænger af bolig- og familiesituationen i de enkelte kontanthjælpsfamilier. Se figur 2, 5 og 7.

225-reglen er et krav om, at en person, som har modtaget kontanthjælp i sammenlagt et år, skal have arbejdet i et almindeligt job i mindst 225 timer inden for de seneste 12 måneder. Ellers bliver der skåret i deres støtte. Ugiftte personer på SU eller integrationsydelse og personer med meget begrænset arbejdsevne er undtaget fra 225-timers reglen. Hvad 225-timers reglen betyder i de enkelte kontanthjælpsfamilier kan ses af figur 4B, 6B og 8B.

Generelt gælder det, at jo større ens boligudgifter er, og jo flere børn man har, des flere kroner og ører mister man som følge af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

I denne undersøgelse har vi undersøgt, hvordan forskellige familiers økonomi rammes af det nye kontanthjælpsloft og indførelsen af 225-timersreglen, når man tager højde for både antallet af børn og boligudgifterne. Det har vi gjort ved hjælp af såkaldte *familietypeberegninger*, der som navnet antyder beror på nogle standardiserede familietyper. Man putter en række karakteristika ind i modellen, hvorefter den beregner familiens rådighedsbeløb efter skat. Resultaterne afhænger i høj grad af familiens karakteristika, og det gør konsekvenserne af genindførelsen af kontanthjælpsloftet og timereglen også.

Enlige med 3 børn og høj husleje mister omkring 50.000 kr. om året

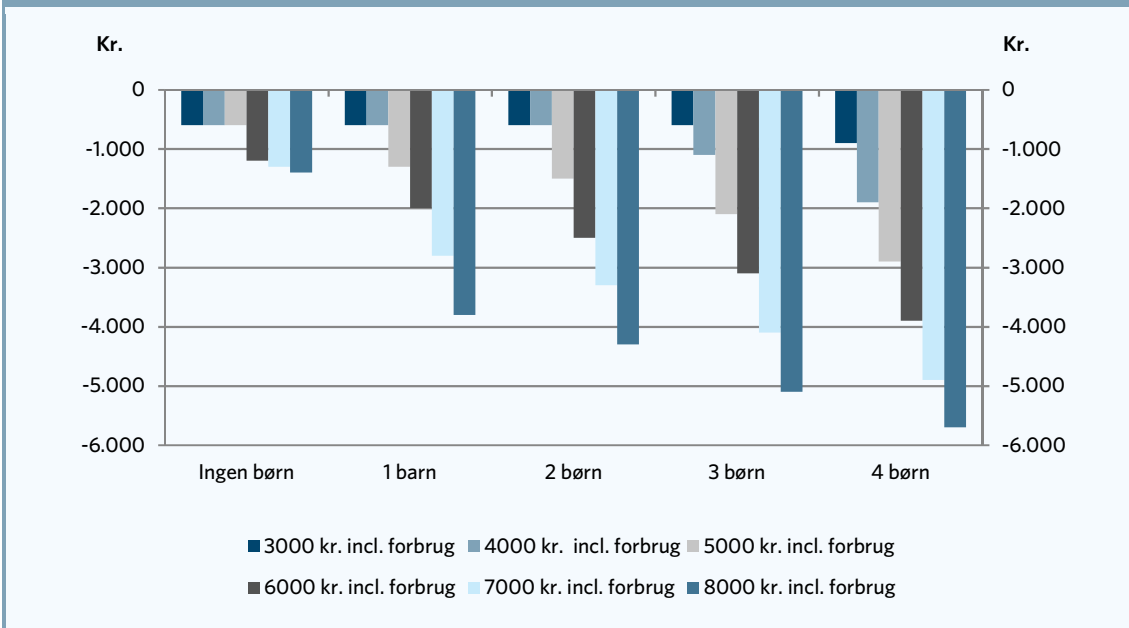
Figur 2 viser den månedlige reduktion i familiernes rådighedsbeløb (efter skat og boligudgifter) som følge af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Der er set, hvor meget rådighedsbeløbet falder afhængigt af antallet af børn og de månedlige boligudgifter³.

Som det ses, mister enlige på kontanthjælp uden børn 600 kr. til 1.400 kr. om måneden, hvis de ikke opfylder timereglen og som følge af loftet. Enlige med børn og boligudgifter på 6.000 kr. om måneden mister mellem 2.000-4.000 kr. pr. måned afhængigt af antallet af børn. På årsbasis svarer det til en årlig reduktion i familiens rådighedsbeløb på 24.000 kr. og op til 48.000 kr.

Ved boligudgifter på 7-8.000 kr. månedligt er det månedlige tab 4-6.000 kr. pr. måned alt afhængigt af antallet af børn. Da vil tabet på årsbasis udgøre mellem 48.000 og 68.000 kr.

³ Husleje samt udgifter til el, varme og vand (sidstnævnte ligger typisk på 750-1.300 kr. pr. måned). Boligstørrelse ligger på 45 kvm. for enlige uden børn eller 100 kvm. for andre. Der forudsættes af BM månedlige udgifter til el, vand og varme på hhv. 756, 1.069, 1.069, 1.129 og 1.188 kr. for enlige med 0,1,2,3 og 4 børn, og månedlige udgifter til el, vand og varme på hhv. 1.051, 1.171, 1.171, 1.230 og 1.290 kr. for par med 0,1,2,3 og 4 børn

Figur 2. Fald i månedligt rådighedsbeløb som følge af loft og 225-timersregel, enlige

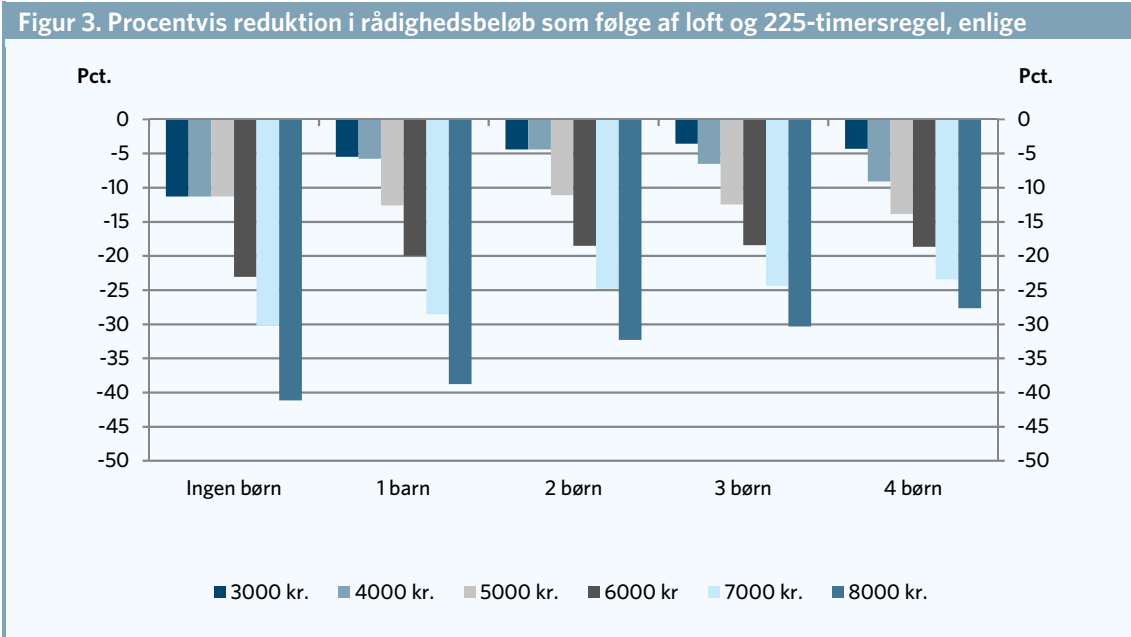
Anm.: Kontanthjælpsmodtageren er over 30 år. Huslejen er inkl. forbrug til el, varme og vand. Det forudsættes endvidere, at enlige uden børn bor til leje i en lejlighed på 45 m², mens alle andre familietyper forudsættes at bo til leje i en lejlighed på 100 m². I familier med 1 barn forudsættes, at barnet er 5 år, i familier med 2 børn er børnene hhv. 5 og 10 år, i familier med 3 børn er børnene 5, 10 og 14 år og i familier med 4 børn er børnene 1, 5, 10 og 14 år. Huslejen udgør forskellen mellem de samlede boligudgifter og udgifter til el, vand og varme. Beregningerne er foretaget på december 2015-versionen af Beskæftigelsesministeriet.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Figur 3 viser, hvor meget familierne mister i forhold til det samlede rådighedsbeløb. Selvom enlige uden børn i kroner og ører ser ud til at miste markant mindre end enlige med børn, så svarer de 600-1.400 kr., som enlige uden børn mister hver måned, til en reduktion på op til omkring 40 procent af rådighedsbeløbet.

Enlige med børn med månedlige boligudgifter på under 6.000 kr. mister op til 10-15 procent af deres rådighedsbeløb, mens enlige med børn, der har en bolig, der koster 6.000 kr. om måneden eller mere, vil miste 18-39 procent af deres rådighedsbeløb.

Beregningerne viser altså, at de enliges tab - i absolutte tal - er større, des dyrere boligen er, og des flere børn de har. Men ser man på procenter, altså hvor mange procent af det månedlige rådighedsbeløb, familien mister, er tabet større for enlige uden børn og enlige med kun et barn end for enlige med flere børn.

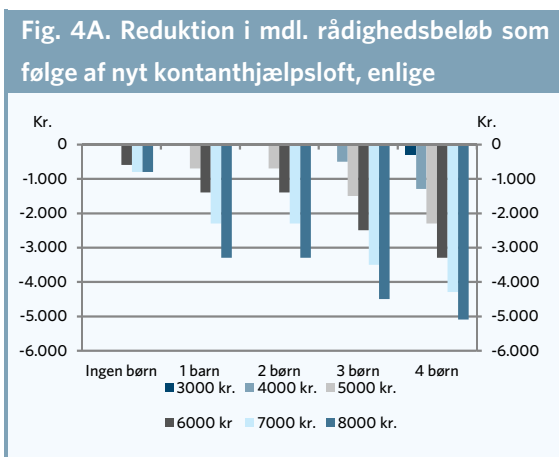
Anm.: Se figur 2.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Figur 4A-B viser en opgørelse af det samlede tab opgjort på, hvor meget af reduktionen der skyldes kontanthjælpsloftet, og hvor meget der kan henføres til 225-timersreglen.

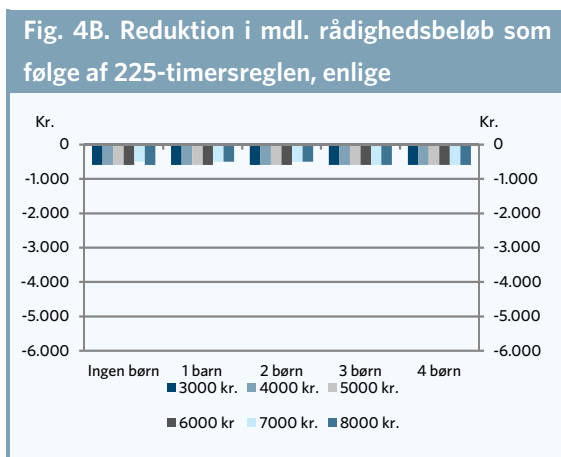
Det ses, at kontanthjælpsloftet rammer enlige kontanthjælpsmodtagere langt hårdere end 225-timers reglen. Såfremt den enlige ikke arbejder de krævede 225 timer om året, vil det månedlige rådighedsbeløb blive reduceret med 500-600 kr. (efter skat) som følge af arbejdskravet. Denne reduktion vil ikke ske, hvis det lykkes den enlige at finde 225 timers arbejde. Hvad der derimod helt sikkert vil ske - uanset om den enlige finder 225 timers arbejde eller ej - er, at vedkommende vil blive ramt af kontanthjælpsloftet, der som vist her rammer enlige meget hårdt.

Undtagelsen er de enlige, som bor i de billigste boliger og har få eller ingen børn. De bliver ikke ramt af loftet. Men for alle andre familietyper, og særligt dem med høje boligudgifter, kommer til at mærke store konsekvenser af kontanthjælpsloftet.

Anm.: Se figur 2.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41). Beregninger foretaget af Beskæftigelsesministeriet.

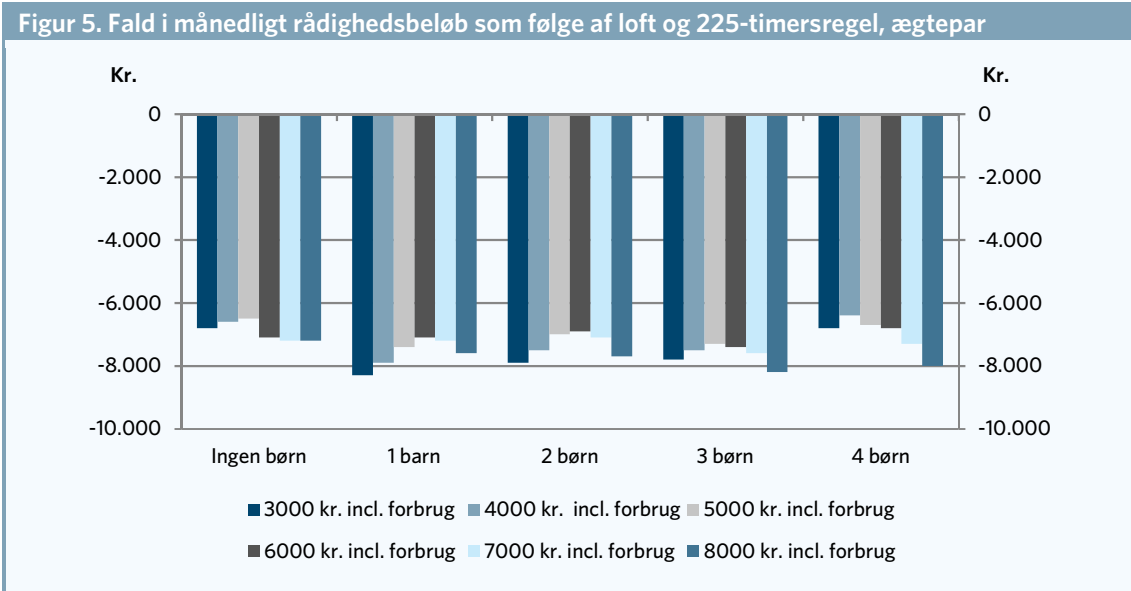

Anm.: Se figur 2.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41). Beregninger foretaget af Beskæftigelsesministeriet.

Ægtepar på kontanthjælp rammes hårdt af 225-timersreglen

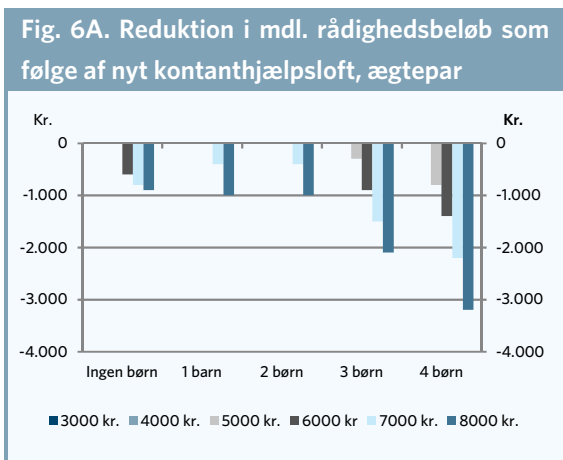
Figur 5 viser, hvordan ægtepar på kontanthjælp rammes af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, hvis den ikke er opfyldt. Ægteparrene risikerer at få reduceret deres rådighedsbeløb med mellem 6.000 og 8.000 kroner, hvis de ikke lever op til arbejdskravet.

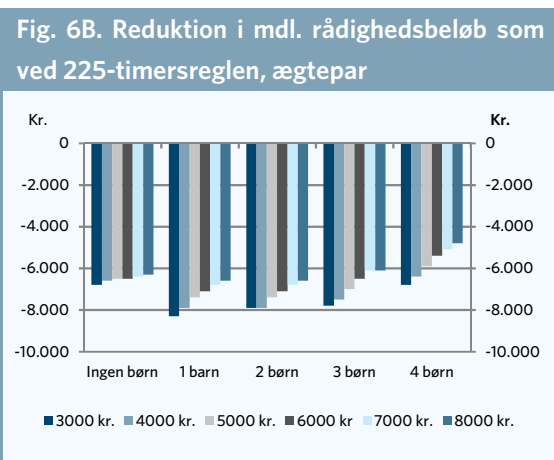
Anm.: Se figur 2.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Der er stor forskel på, hvordan 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet rammer hhv. enlige og ægtepar. Mens loftet, som træder i kraft uanset om kontanthjælpsmodtagere finder arbejde eller ej, rammer de enlige meget hårdt, bliver ægtepar i højere grad ramt af 225-timersreglen, såfremt de ikke finder arbejde. 225-timersreglen kræver nemlig, at begge ægtefæller skal opfyldt kravet om 225 timers arbejde. Hvis ikke begge ægtefæller opfylder kravet, så bortfalder den enes kontanthjælp helt. Ægtepar, der rammes af timeregen, får reduceret rådighedsbeløbet med 5-8.000 kr. om måneden næsten uafhængigt af antallet af børn og boligudgifter. Det ses af figur 6B.

Anm.: Se figur 2. Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Anm.: Se figur 2. Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Ser man isoleret på kontanthjælpsloftet, så vil ægtepar, hvor begge er på kontanthjælp, blive ramt af loftet, når de har boligudgifter på omkring 5.000 kr. om måneden, jf. figur 6A. Ægtepar på kontanthjælp

i boliger, der har en månedlig udgift på 3-4.000 kr. om måneden, rammes typisk ikke af kontanthjælpsloftet. For dem, der har en boligudgift på mindst 5.000 kr. om måneden, vil rådighedsbeløbet falde med 600-3.200 kr. om måneden alene på baggrund af kontanthjælpsloftet.

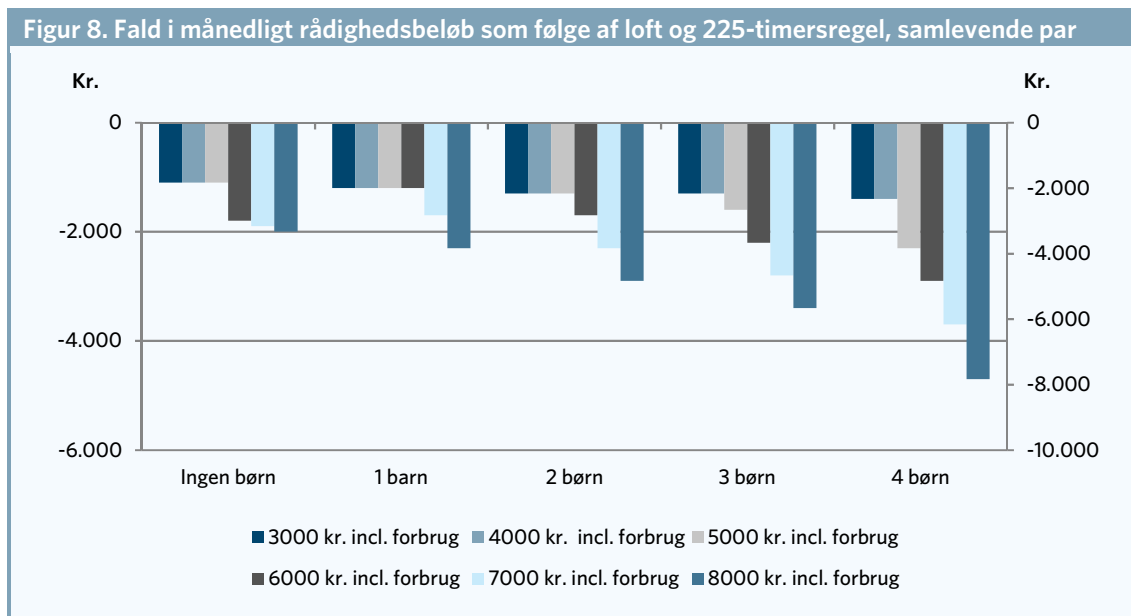
Bilagsfigur 1-2 viser, hvordan ægtepars rådighedsbeløb reduceres relativt.

Tallene her viser, at det er nogle meget store reduktioner i rådighedsbeløbet, som ægtepar risikerer at opleve, hvis de ikke finder 225 timers arbejde om året. Faktisk risikerer ægtepar at miste op imod 50 pct. af deres månedlige rådighedsbeløb (dvs. mere end de enlige), hvis de ikke finder arbejde. Det er dog kun, hvis begge ægtefæller ikke opfylder kravet. Kontanthjælpsloftet – som træder i kraft uanset arbejdstilknytningen – rammer ikke ægteparrene nær så hårdt som de enlige.

Beskæftigelsesministeriet vurderer, at der i det hele taget er langt flere, som blive berørt af loftet sammenlignet med 225-timersreglen. Cirka tre gange så mange anslås at blive berørt af loftet som af arbejdskravet (24.000 personer mod 8.000). Samlet må man derfor konkludere, at de nye fattigdomsydelser er hårdest mod enlige kontanthjælpsmodtagere.

Samlevende rammes mindre hårdt

Figur 8 viser, hvordan samlevende på kontanthjælp rammes af hhv. loftet og 225-timersreglen, hvis den ikke er opfyldt. For samlevende, dvs. par, der lever sammen uden at være gift, gælder timereglen som for enlige. Det vil sige, at hver voksen, der ikke opfylder timereglen, kan få hjælpen reduceret med 1.000 kr. pr. person per måned før skat. Kontanthjælpsloftet virker derimod som for ægtepar.

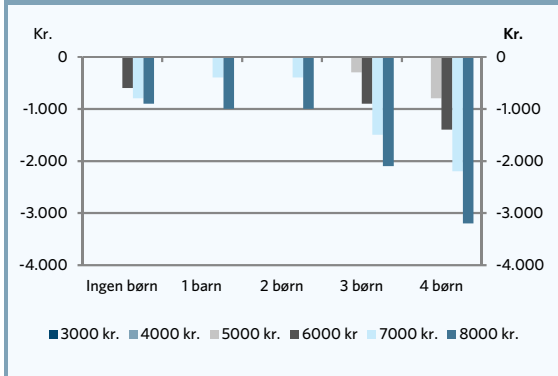
Anm.: Se figur 2.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Konsekvenserne af hhv. kontanthjælpsloftet og timereglen for samlevende par ses i figur 9A-B. Ligesom for ægtepar er det især timereglen, der rammer de samlevende, hvis ikke den opfyldes. Dog rammer den ikke nær så voldsomt som blandt ægteparrene.

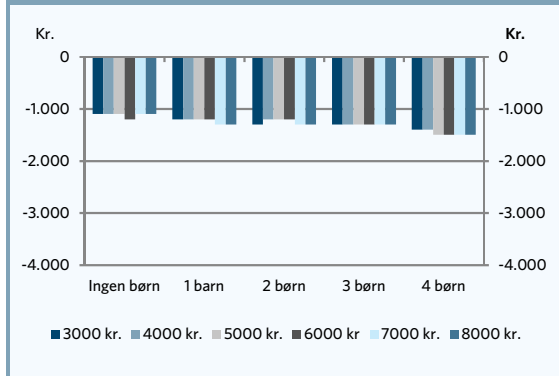
Loftet (figur 9A) rammer også som for ægtepar, sådan at familier med boligudgifter under 5.000 kr. om måneden ikke vil blive ramt. Par, der har boligudgifter på 5.000 kr. om måneden eller derover, vil få reduceret rådighedsbeløbet, hvis der er 3 eller 4 børn. For andre familier med boligudgifter på mindst 6.000 kr. om måneden reduceres rådighedsbeløbet, uanset om der er børn eller ej med mellem 800 kr. og 3.200 kr. om måneden. Det svarer til 10-38.000 kr. årligt pr. familie efter skat.

Fig. 9A. Reduktion i mdl. rådighedsbeløb som følge af nyt kontanthjælpsloft, samlevende par

Anm.: Se figur 1. Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Fig. 9B. Reduktion i mdl. rådighedsbeløb som ved 225-timersreglen, samlevende par

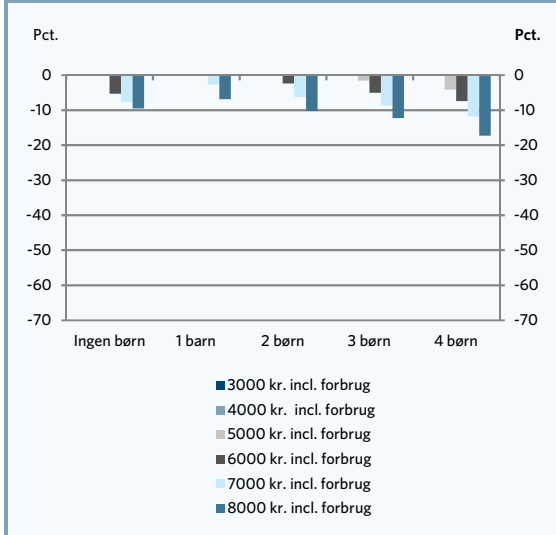
Anm.: Se figur 1. Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Bilagsfigur 3-4 viser i procent, hvordan samlevende rammes af hhv. loftet og timereglen.

Bilag

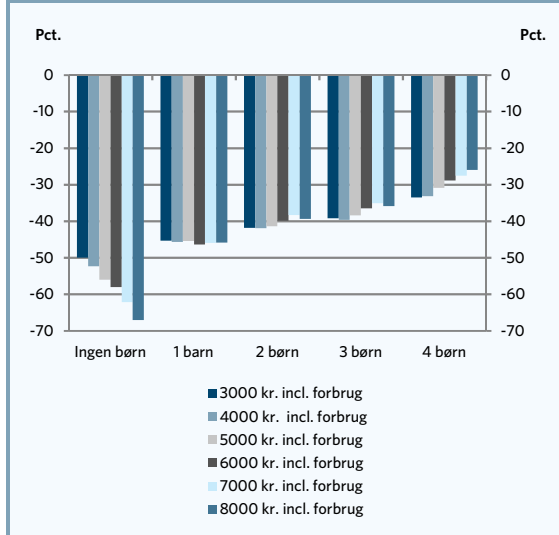
Bilagsfig. 1. Relativ reduktion i rådighedsbeløb som følge af nyt kontanthjælpsloft, ægtepar

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

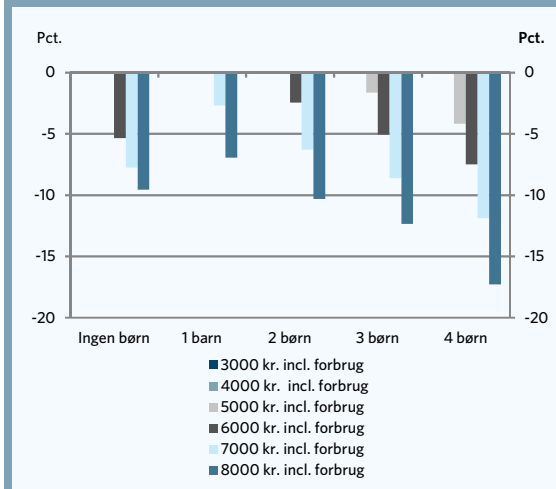
Bilagsfig. 2. Relativ reduktion i rådighedsbeløb som ved 225-timersreglen, ægtepar

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

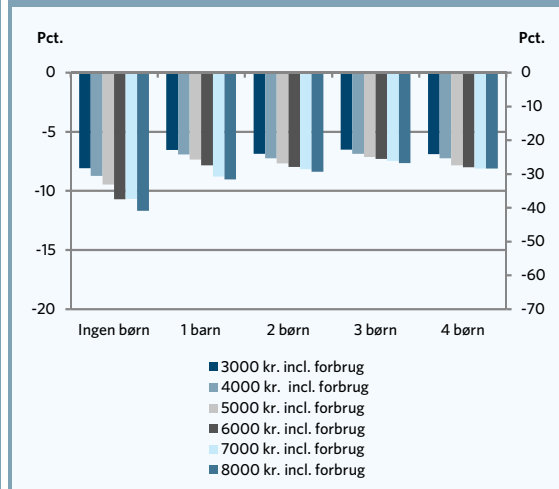
Bilagsfig. 3. Relativ reduktion i rådighedsbeløb som følge af kontanthjælpsloft, samlevende

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).

Bilagsfig. 4. Relativ reduktion i rådighedsbeløb som ved 225-timersreglen, samlevende par

Anm.: Se figur 1.

Kilde: AE pba. svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (stillet 15. februar 2016, spørgsmål nr. 41).